

กรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่
ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด ปี ๒๕๖๙

สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด
จังหวัดอุตรดิตถ์

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ของสำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด ได้มีการจัดทำขึ้นตามแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒ ซึ่งมีการกำหนดแนวทางจัดทำให้มีความสอดคล้องกับแผนแม่บทประเด็นเร่งด่วน ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และวาระการขับเคลื่อนจังหวัดอุตรดิตถ์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์จุดอ่อน – จุดแข็ง – โอกาส – ภาวะคุกคาม (SWOT) ของอำเภอ มุ่งเน้นถึงสถานการณ์และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน และให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชนให้มากที่สุด โดยกำหนดกระบวนการขั้นตอนการจัดทำ และเค้าโครงรูปแบบของแผนพัฒนาการเกษตรให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ตามแผนพัฒนาการเกษตรฉบับนี้ ผู้จัดทำขอขอบพระคุณ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรทุกท่าน ที่ร่วมกันให้ข้อมูลและความร่วมมือเป็นอย่างดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอนี้จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและอาชีพทางการเกษตรในอำเภอน้ำปาดให้ดีขึ้น เกิดความมั่นคง และยั่งยืนสืบไป

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญภาพ

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลด้านกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๒ อาณาเขต	๑
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๒
๒. ลักษณะภูมิประเทศ	
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๒
๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน	๓
๒.๓ กลุ่มชุดดิน	๔
๓. ลักษณะภูมิอากาศ	
๓.๑ ฤดูกาล	๖
๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ	๗
๔. เส้นทางคมนาคม	
๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล	๗
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ	๗
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ	๘
๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ	๘
๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๙

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ	๑๐
๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๑๑

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร	
๑.๑ เกษตรกร	๑๑
๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร	๑๔

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ	
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๑๘
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๑๘
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๑๙
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๑๙
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๒๐
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๒๐
๒. การวิเคราะห์ Supply chain	๒๑
บทที่ ๓ บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	
๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ	๒๓
๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๒๕
บรรณานุกรม	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงเขตการปกครอง	๒
๒	แสดงสรุปเขตการปกครอง	๒
๓	แสดงพื้นที่ป่าไม้	๓
๔	แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๔
๕	แสดงข้อมูลด้านพืช	๑๐
๖	แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์	๑๑
๗	แสดงข้อมูลด้านประมง	๑๑
๘	แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร	๑๒
๙	แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ	๑๒
๑๐	แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ	๑๒
๑๑	แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน	๑๓
๑๒	แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์	๑๓
๑๓	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๑๔
๑๔	แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๑๔
๑๕	แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๑๖
๑๖	แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๑๗
๑๗	แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์	๑๗
๑๘	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๑๗
๑๙	แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร	๑๘
๒๐	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๑๘
๒๑	แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๑๙

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๒๒	แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่	๑๙
๒๓	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๒๐
๒๔	แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๒๐
๒๕	แสดงต้นทุนการผลิต	๒๒
๒๖	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๒๒
๒๗	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลเด่นหลัก อำเภอน้ำปาด	๒๓
๒๘	แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)	๒๕
๒๙	แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๒๗

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอ	๑
๒	แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอ	๓
๓	แผนที่แสดงภูมิประเทศ ตำบลเด่นหลัก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์	๔
๔	แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอ	๖
๕	แสดงภูมิอากาศ ตำบลเด่นหลัก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์	๗
๖	แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม ตำบลเด่นหลัก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์	๘
๗	แผนที่แสดงแหล่งน้ำธรรมชาติ ตำบลเด่นหลัก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์	๘
๘	แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลเด่นหลัก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์	๙
๙	แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจสำคัญ ตำบลเด่นหลัก	๑๐
๑๐	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามชั้นความเหมาะสม อำเภอน้ำปาด	๒๐
๑๑	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในตำบลเด่นหลัก	๒๑
๑๒	แสดงวิธีการตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอน้ำปาด	๒๒

บทที่ ๑

ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลด้ากายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

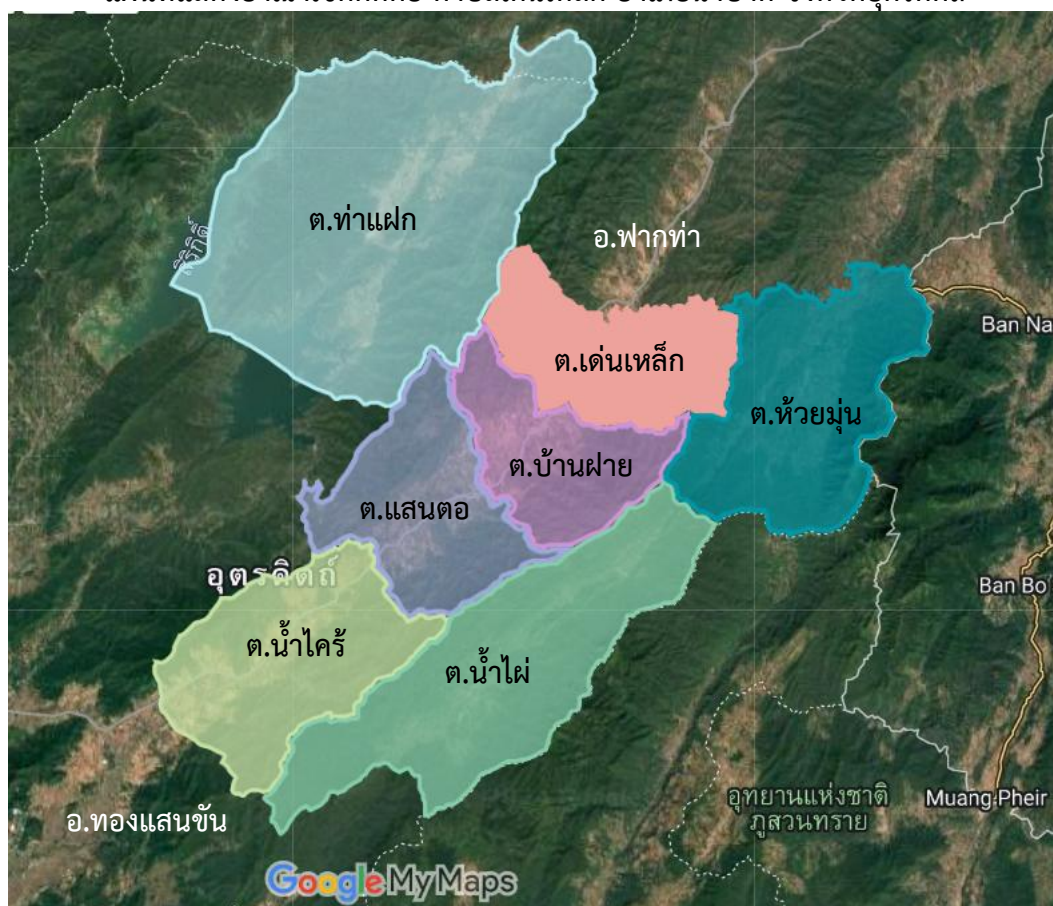
ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ อยู่ทางตอนเหนือของที่ว่าการอำเภอน้ำปาด มีพื้นที่ ๒๓๙,๕๒๗.๕ ไร่ ห่างจากจังหวัดอุตรดิตถ์ ๙๐ กิโลเมตร และอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอน้ำปาด ๑๘ กิโลเมตร มีจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด ๖ หมู่บ้าน มีพื้นที่ประมาณ ๒๗๒.๔๓ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๒๓๙,๕๒๗.๕ ไร่

๑.๒ อาณาเขต

ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลและอำเภอใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลสองห้อง อำเภอปากท่า
- ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลบ้านฝาย อำเภอน้ำปาด
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลห้วยมุ่น อำเภอน้ำปาด
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลบ้านฝาย อำเภอน้ำปาด

แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่อ ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่อตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๖ หมู่บ้าน
- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑ แห่ง

ตารางที่ ๑ แสดงเขตการปกครอง

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน
๑	บ้านท่าโพธิ์
๒	บ้านน่าน้ำพาย
๓	บ้านเด่นเหล็ก
๔	บ้านต้นม่วง
๕	บ้านปากห้วยแค
๖	บ้านแก่งปลาจ้อย

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒ แสดงสรุปเขตการปกครอง

ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)	อบต	เทศบาลตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนบ้าน (ครัวเรือน)
เด่นเหล็ก	๒๓๙,๕๒๗.๕	๑	-	๖	๑,๓๙๐

ที่มา ๑: <https://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙

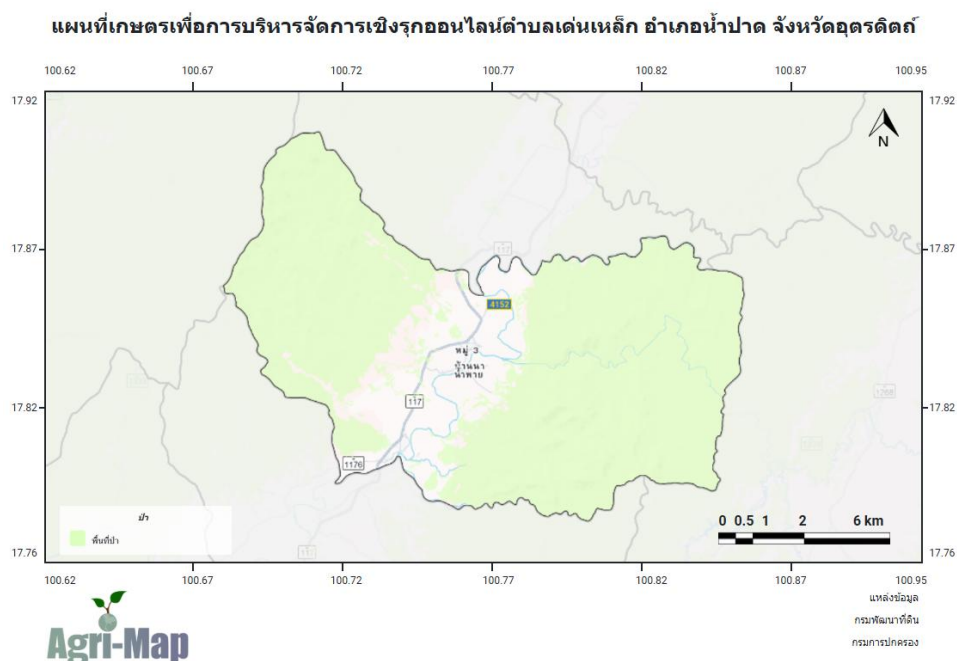
๒: สำนักทะเบียนอำเภอน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๙

๓: สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒. ลักษณะภูมิประเทศ

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ มีสภาพพื้นที่เป็นป่าไม้ และภูเขาเป็นส่วนมาก และบางพื้นที่ตั้งอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่จริม มีพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด ๘๙,๗๕๑.๙๐ ไร่ เป็นพื้นที่ราบสำหรับการเกษตร พืชหลักและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๒๐,๖๖๖.๑๘ ไร่ พื้นที่น้ำ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน ๒,๖๙๓.๕๕ ไร่

ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้ ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์
(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้

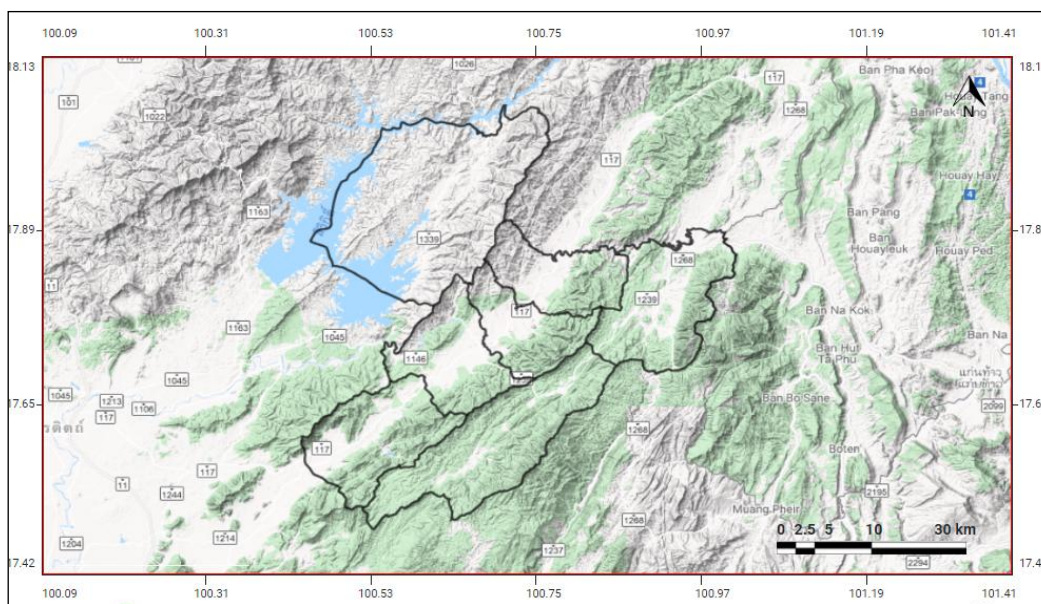
ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
เด่นเหล็ก	๒๓๙,๕๒๗.๕	๘๙,๗๕๑.๙๐	๓๗.๓๕

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด มีสภาพพื้นที่ประกอบไปด้วยดินหลายชนิด มีทั้งดินลึกและดินตื้น บางแห่งมีก้อนกรวดและก้อนหินปะปนอยู่ในเนื้อดิน หรือกระจายกระจายตามผิวดิน มีการระบายน้ำดี จนถึงระบายน้ำมากเกินไป ลักษณะเนื้อดิน สีของดินและปฏิกิริยาดินแตกต่างกันไป มีพื้นที่ลาดชันสูงซึ่งมีความลาดชัน ร้อยละ ๓๕ ขึ้นไป พื้นที่ลาดชัน ส่วนมากเป็นเขตป่าสงวน เกษตรกรจะทำการเกษตร เช่น ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และทำปศุสัตว์ พื้นที่ราบ ส่วนมากจะเป็นที่อยู่อาศัย พื้นที่นาและพืชผัก ได้แก่ หอมแดง, ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง โกโก้ กระเจี๊ยบแดง และพืชผักสวนครัว

แผนที่แสดงภูมิประเทศ ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

ภาพที่ ๓ แผนที่แสดงภูมิประเทศ ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์
(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒.๓ กลุ่มชุดดิน

ทรัพยากรดินในตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด เป็นดินในพื้นที่ลาดชันสูงจำนวน ๗๙,๐๙๗.๗ ไร่ ดินในพื้นที่ตอนในเขตแห้ง จำนวน ๓๓,๑๙๑.๗๓ ไร่ พื้นที่เบ็ดเตล็ดจำนวน ๓๔๒.๐๗ ไร่ และดินในพื้นที่ราบลุ่มจำนวน ๔๘๐.๑๓ ไร่ โดยมีกลุ่มชุดดินที่เหมาะสมสำหรับเพาะปลูกพืช จำนวน ๗ กลุ่ม ดังนี้

๑) กลุ่มชุดดินที่ ๑๘

เป็นกลุ่มชุดดินที่มีลักษณะเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทราย ส่วนดินล่างเป็นชั้นดินแน่นทึบที่มีการสะสมเกลือโซเดียม มีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนปนดินเหนียว มีสีน้ำตาลอ่อนถึงสีเทาพบจุดประพวงสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปน หรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีส ในดินชั้นล่าง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ดินชั้นบนโดยมากจะมีปฏิกิริยาเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ส่วนดินชั้นล่างมักมีปฏิกิริยาเป็นด่างเล็กน้อยถึงเป็นด่างจัด แต่ถ้ามีก้อนปูนปะปน จะมีปฏิกิริยาเป็นกลางถึงด่างจัด ตามปกติในฤดูแล้งจะมีคราบเกลือเกิดขึ้นทั่วไปบนผิวดิน

ตัวอย่างชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ชุดดินชลบุรีชุดดินไชยา ชุดดินโคกสำโรง ชุดดินเขาย้อย

๒) กลุ่มชุดดินที่ ๓๓

เป็นกลุ่มชุดดินที่มีลักษณะเนื้อดินเป็นพวกดินร่วนละเอียดที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ดินมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือแดง และอาจพบจุดประสีต่างๆในชั้นดินล่าง ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลางเกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า หรือการสลายตัว ผุพังอยู่กับที่ หรือการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม ของวัสดุเนื้อหยาบที่ส่วนใหญ่มาจากหินตะกอน พบบริเวณพื้นที่ตอน ที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นจนถึงเนินเขา หรือเป็นพื้นที่ภูเขา เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดี ถึงดีปานกลาง

ตัวอย่างชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ชุดดินดงยางเอน ชุดดินกำแพงเพชร ชุดดินกำแพงแสน ชุดดินลำสนธิ ชุดดินน้ำดุก ชุดดินธาตุนม ชุดดินตะพานหิน

๓) กลุ่มชุดดินที่ ๓๕

เป็นกลุ่มชุดดินที่มีลักษณะเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ส่วนดินชั้นล่างในระดับความลึก ๕๐ - ๑๐๐ ซม. เป็นดินเหนียว ดินเหนียวปนเศษหิน หรือเป็นชั้นหินผุ สีดินบนเป็นสีน้ำตาล ดินล่างเป็น สีน้ำตาลปนเทา บางแห่งมีจุดประสีแดงและมีศิลาแลงอ่อนปะปนอยู่จำนวนมาก ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลางเกิดจากวัตถุดิบกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม ของวัสดุเนื้อหยาบ วางทับอยู่บนชั้นหินผุหรือชั้นดินเหนียว พบบริเวณพื้นที่ตอน ที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดีปานกลาง

ตัวอย่างชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ [ชุดดินดอนไร่](#) [ชุดดินด่านซ้าย](#) [ชุดดินห้างฉัตร](#) [ชุดดินโคราช](#) [ชุดดินมาบปอน](#) [ชุดดินสตึก](#) [ชุดดินวาริน](#) และ [ชุดดินยโสธร](#)

๔) กลุ่มชุดดินที่ ๔๗

เป็นกลุ่มชุดดินที่มีลักษณะเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วนที่มีเศษหินปะปนมาก มักพบชั้นหินพื้นตื้นกว่า ๕๐ ซม. ดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ดินมี ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนัก ของวัสดุเนื้อละเอียดที่มาจากทั้งหินตะกอน หรือหินอัคนี พบบริเวณพื้นที่ตอนที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเนินเขา เป็นดินตื้นมีการระบายน้ำดี

ตัวอย่างชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ [ชุดดินเพชรบูรณ์](#) ชุดดินปราณบุรี [ชุดดินสีคิ้ว](#)

๕) กลุ่มชุดดินที่ ๔๘

เป็นกลุ่มชุดดินที่ เนื้อดินบนส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินปนเศษหินหรือปนกรวด ก้อนกรวดส่วนใหญ่เป็นหินกลมมน หรือเศษหินต่างๆ ถ้าเป็นดินปนเศษหินมักพบชั้นหินพื้นตื้นกว่า ๕๐ ซม. สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัดเกิดจากวัตถุดิบกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักวัสดุเนื้อค่อนข้างหยาบ ที่มาจากพวกหินตะกอน หรือหินแปร พบบริเวณพื้นที่ตอน ที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเนินเขา เป็นดินตื้น มีการระบายน้ำดี

ตัวอย่างชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ [ชุดดินแม่มรี](#) [ชุดดินน้ำขุ่น](#) [ชุดดินพะเยา](#) [ชุดดินท่ายาง](#)

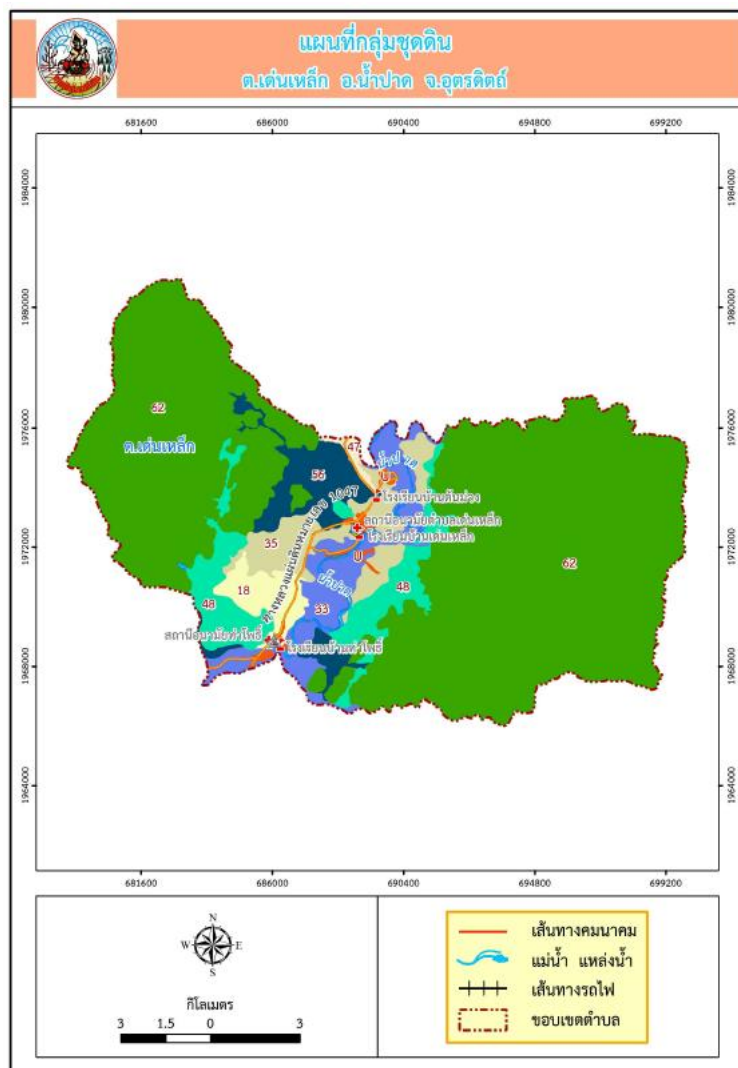
๖) กลุ่มชุดดินที่ ๕๖

เป็นกลุ่มชุดดินที่มีลักษณะเนื้อดินตอนบนช่วง ๕๐ ซม. เป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินปนเศษหิน มักพบชั้นพบหินพื้นลึกกว่า ๑๐๐ ซม. สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลางเกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถมในระยะทางไม่ไกลนัก ของวัสดุเนื้อหยาบที่มาจากพวกหินตะกอนหรือหินอัคนี พบบริเวณพื้นที่ตอนที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเนินเขา เป็นดินลึกปานกลาง มีการระบายน้ำดี

ตัวอย่างชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ [ชุดดินเชียงคาน](#) [ชุดดินกบินทร์บุรี](#) [ชุดดินโป่งตอง](#) [ชุดดินสุรินทร์](#)

๗) กลุ่มชุดดินที่ ๖๒

กลุ่มชุดดินนี้ประกอบด้วยพื้นที่ภูเขาและเทือกเขาซึ่งมีความลาดชันมากกว่า ๓๕ % ดินที่พบในบริเวณดังกล่าวมีทั้งดินลึกและดินตื้น ลักษณะของเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไป แล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้น มักมีเศษหิน ก้อนหินหรือพื้นโคลนกระจายอยู่ทั่วไป ส่วนใหญ่ยังปกคลุมด้วยป่าไม้ประเภทต่างๆ เช่น ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังหรือป่าดงดิบชื้น หลายแห่งมีการทำไร่เลื่อนลอย โดยปราศจากมาตรการในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน จนบางแห่งเหลือแต่หินโผล่กลุ่มดินนี้ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตรควรสงวนไว้เป็นป่าธรรมชาติ เพื่อรักษาแหล่งต้นน้ำลำธาร

ภาพที่ ๕ แผนที่กลุ่มชุดดินตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำพาด จังหวัดอุดรธานี
(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓. ลักษณะภูมิอากาศ

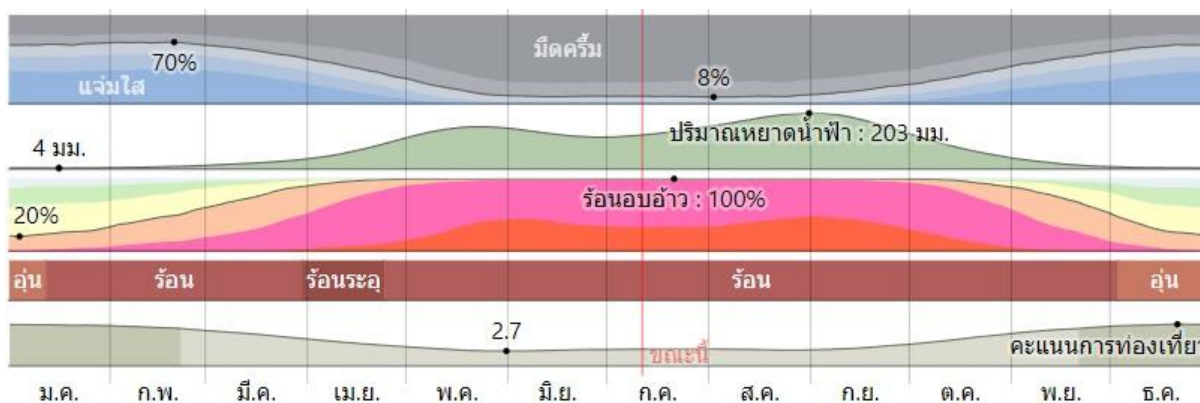
๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ

ตำบลเด่นเหล็ก มีสภาพภูมิอากาศแบบร้อนชื้น ฤดูร้อนมีอากาศร้อนจัด ฤดูฝนมีฝนตกชุก ฤดูหนาวอากาศค่อนข้างหนาวเย็น

๓.๒ ฤดูกาล

อำเภอน้ำพาด จังหวัดอุดรธานี แบ่งตามฤดูกาลได้ ๓ ฤดู ดังนี้

- ฤดูร้อน ช่วงเดือน มีนาคม ถึงมิถุนายน
- ฤดูฝน ช่วงเดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน
- ฤดูหนาว ช่วงเดือนตุลาคม ถึงกุมภาพันธ์

ภาพที่ ๕ แสดงภูมิอากาศ ตำบลเด่นหลัก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

(ที่มา: <https://th.weatherspark.com/y/๑๓๕๓๗/สภาพอากาศโดยเฉลี่ย-ใน-น้ำปาด-ไทย-ตลอดปี, พ.ศ. ๒๕๖๘>)

๓.๓ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี

ปี	ปริมาณน้ำฝน รวมทั้งปี (มม.)	ปริมาณฝน เฉลี่ย (มม.)	จำนวนวัน ฝนตก (วัน)	เดือนที่ฝน สูงสุด	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)		
					สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้ง ปี
๒๕๖๔	๑,๑๖๑.๐๐	๑๑๖.๑๐	๑๑๐	กันยายน	๔๑	๑๓	๒๗
๒๕๖๕	๒,๕๖๖.๔๐	๒๑๓.๙๐	๑๑๖	กันยายน	๔๐	๑๕	๒๗
๒๕๖๖	๙๘๓.๒๐	๘๑.๙๐	๙๖	กันยายน	๔๓	๑๖	๒๗
๒๕๖๗	๑,๓๗๙.๖๐	๑๑๔.๙๗	๗๘	สิงหาคม	๔๓	๑๘	๒๘
๒๕๖๘	๑,๑๙๒.๙๐	๑๗๐.๔๑	๔๘	พฤษภาคม	๓๘	๑๔	๒๖

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ. ๒๕๖๙

๔. เส้นทางคมนาคม

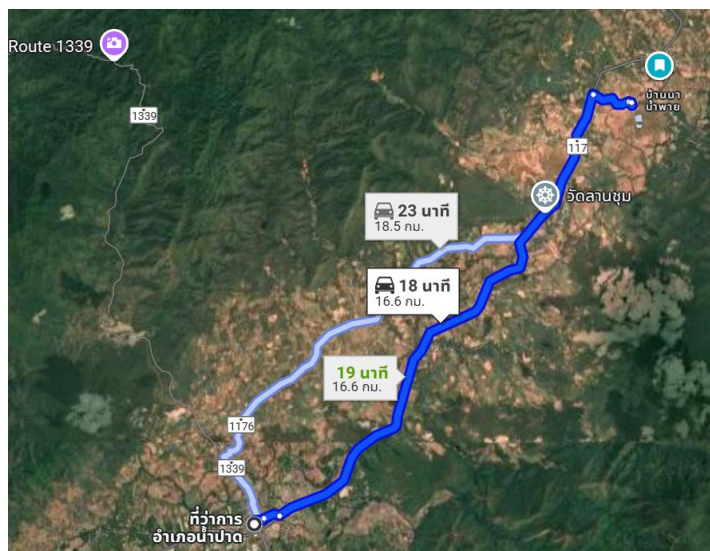
๔.๑ ถนนหลวงสายหลัก/สายรอง

- เส้นทางคมนาคมทางบก สายหลักในอำเภอน้ำปาด - ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๑๑๗
- เส้นทางคมนาคมทางบก สายรองในอำเภอน้ำปาด - ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๑๑๗๖
- ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๑๑๓๙
 - ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๓๑๔๒
 - ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๔๑๕๒

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัด

การคมนาคมติดต่อระหว่างอำเภอและจังหวัด รวมทั้งการคมนาคมภายในตำบลและหมู่บ้าน มีรายละเอียด ดังนี้ ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๑๐๔๗, หมายเลข ๑๒๖๘ และ หมายเลข ๑๑๔๖

ทางหลวงชนบทของ รพช.ถนนลาดยาง สายบ้านต้นม่วง ม.๔ ต.เด่นหลัก

ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิษฐ์
(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

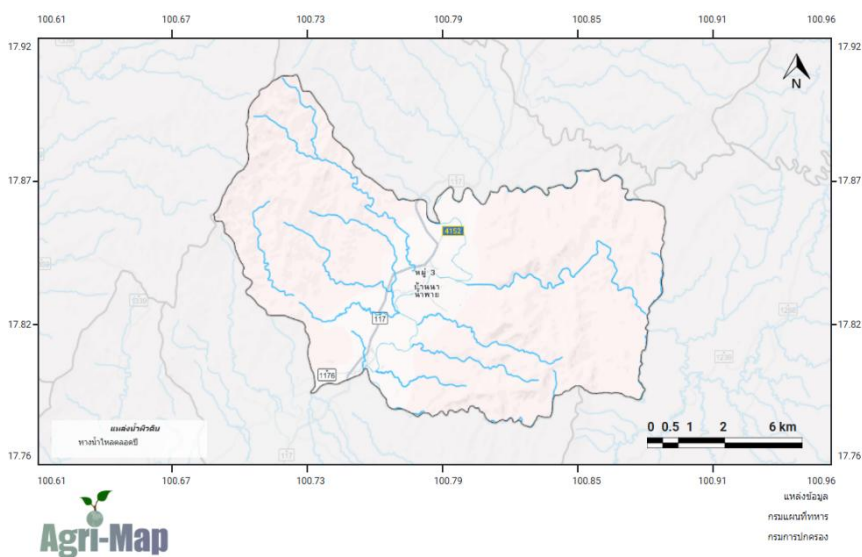
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง

ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิษฐ์ มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ดังนี้

- แม่น้ำปาด มีต้นกำเนิดคือ ภูเขาทุ่งแล้ง ซึ่งเป็นภูเขาที่แบ่งเขตระหว่างประเทศไทย กับ สปป.ลาว เส้นทางที่ลำน้ำปาด ไหลผ่าน ตำบลเด่นเหล็ก หมู่ที่ ๑,๒,๓
- ลำน้ำพวย ไหลผ่านตำบลเด่นเหล็ก หมู่ที่ ๒,๓,๔,๕,๖

แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิษฐ์

ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงแหล่งน้ำธรรมชาติ ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิษฐ์
(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

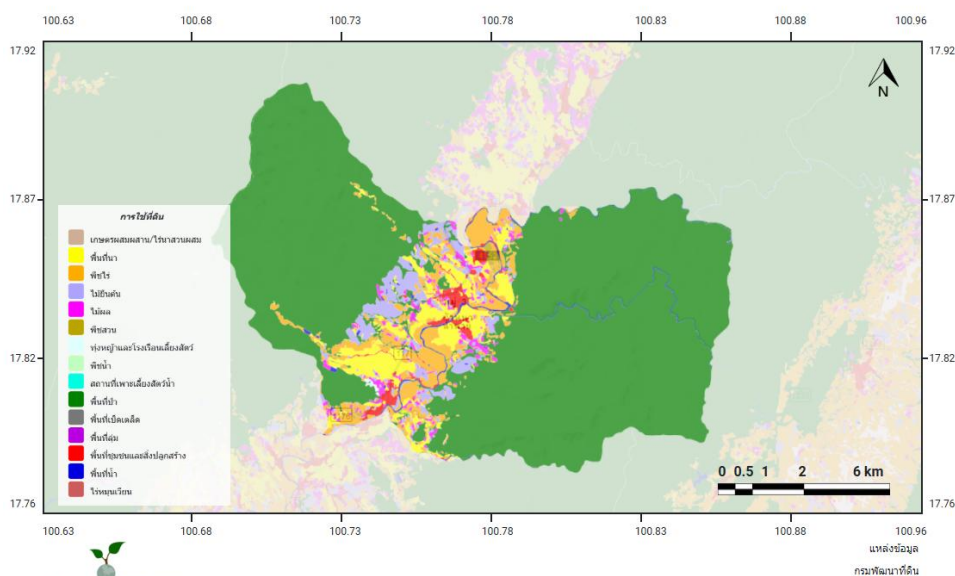
อำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรธานี มีการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนี้ พื้นที่ป่าไม้ จำนวน ๘๙,๗๕๑.๙๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๓๕ พื้นที่การเกษตร ได้แก่ พื้นที่นา พืชไร่ ไม้ยืนต้น ไม้ผล พืชสวน ท่งหญ้า สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๒๐,๖๖๖.๑๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๒๐ พื้นที่น้ำ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน ๒,๖๘๓.๕๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๘ ของพื้นที่ทั้งหมด

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลเด่นเหล็ก อำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรธานี

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๘๙,๗๕๑.๙๐	๗๙.๓๕
พืชไร่	๗,๗๙๓.๗๕	๖.๘๙
พื้นที่นา	๖,๔๔๘.๔๖	๕.๗
ไม้ยืนต้น	๔,๒๒๔.๒๕	๓.๗๓
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๑,๘๗๕.๐๕	๑.๖๖
ไม้ผล	๑,๘๔๓.๖๓	๑.๖๓
พื้นที่น้ำ	๘๑๘.๕	๐.๗๒
พืชสวน	๒๘๑.๒๔	๐.๒๕
ท่งหญ้าและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	๗๔.๘๕	๐.๐๗
พื้นที่ป่า	๘๙,๗๕๑.๙๐	๗๙.๓๕
รวม	๑๑๓,๑๑๑.๖๓	๑๐๐.๐๐

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนที่การใช้ที่ดินตำบลเด่นเหล็ก อำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรธานี

ภาพที่ ๘ แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลเด่นเหล็ก อำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรธานี

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ

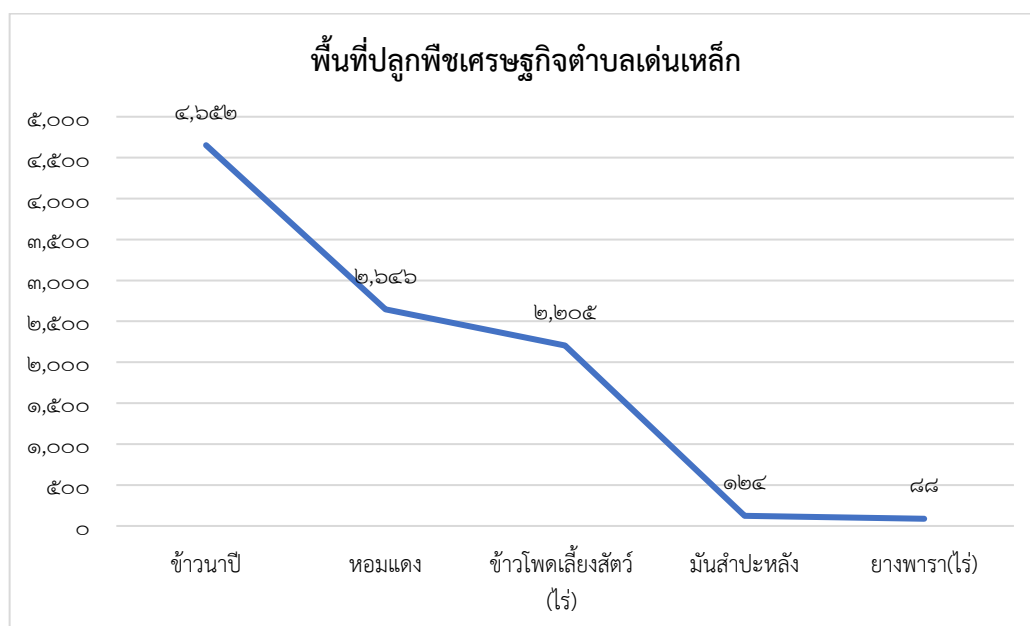
ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ มีพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลักที่มากที่สุด ได้แก่ ข้าวนาปี มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๔,๖๕๒ ไร่ รองลงมาคือ หอมแดง พื้นที่ปลูกจำนวน ๒,๖๔๖ ไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๒,๒๐๕ ไร่ มันสำปะหลัง มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๑๒๔ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๖ แสดงพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

ตำบล	ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์						
	ข้าวนาปี (ไร่)	ข้าวโพดเลี้ยง สัตว์ (ไร่)	มันสำปะหลัง (ไร่)	อ้อย (ไร่)	สับปะรด (ไร่)	หอมแดง (ไร่)	ยางพารา (ไร่)
เด่นเหล็ก	๔,๖๕๒	๒,๒๐๕	๑๒๔	๐	๐	๒,๖๔๖	๘๘
รวม	๔,๖๕๒	๒,๒๐๕	๑๒๔	๐	๐	๒,๖๔๖	๘๘

ที่มา ๑: สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๘

๒: การยางแห่งประเทศไทยสาขาอุตรดิตถ์, พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๙ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจสำคัญ ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์
(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๘)

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์

ตำบล	จำนวน เกษตรกร (ราย)	จำนวนสัตว์เลี้ยง (ตัว)									
		โคเนื้อ	กระบือ	สุกร	ไก่ พื้นเมือง	ไก่ไข่	เป็ด เทศ	เป็ด ไข่	แพะ	แกะ	สัตว์ เลี้ยง อื่นๆ
เด่นเหล็ก	๔๔๐	๖๔๔	๑๑๕	๕๓๘	๑๗,๐๕๐	๑๙๐	๑๕๖	๑๖	๐	๐	๖๔
รวม	๔๔๐	๖๔๔	๑๑๕	๕๓๘	๑๗,๐๕๐	๑๙๐	๑๕๖	๑๖	๐	๐	๖๔

ที่มา: สำนักงานปศุสัตว์อำเภอน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๗ ข้อมูลด้านประมง ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

ตำบล	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ปลาน้ำจืด
เด่นเหล็ก	๑๒๔	๑๒๔
รวม	๑๒๔	๑๒๔

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอน้ำปาด, พ.ศ.๒๕๖๙

๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI

หอมแดงน้ำปาด มีพื้นที่ปลูกอยู่ใน ๒ ตำบลได้แก่ ตำบลเด่นเหล็ก และตำบลบ้านฝาย ซึ่งเป็นพื้นที่ในเขตลุ่มแม่น้ำปาดซึ่งมีดินตะกอนแม่น้ำที่เรียกว่าน้ำไหลทรายมูล จากภูเขาในเขตอำเภอบ้านโคก ฟากทำมารวมกันที่นี้ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยแร่ธาตุต่าง ๆ มากมาย โดยเฉพาะหมู่ที่ ๒ บ้านน่าน้ำพาย หมู่ที่ ๓ บ้านเด่นเหล็ก และหมู่ที่ ๔ บ้านต้นม่วง โดยมีพื้นที่ปลูกจำนวน ๒,๖๔๖ ไร่ ผลผลิต ๖,๙๓๐ ตัน/ปี ถือว่าเป็นพืชเศรษฐกิจ และเป็นรายได้หลักของชาวบ้านกว่า ๔๙๓ ครัวเรือน คิดเป็นเงิน ๘๓.๑๖ ล้านบาทต่อปี สำหรับการเพาะปลูก เกษตรกรจะปลูกอยู่ ๒ ช่วง ช่วงแรกคือ หอมฝน ปลูกช่วงเดือนสิงหาคม – กันยายน อายุการเก็บเกี่ยว ๔๕-๖๐ วัน เกษตรกรจะปลูกไว้ทำพันธุ์ และส่วนที่เหลือจะจำหน่ายพันธุ์หอมแดงให้กับเกษตรกรผู้ปลูกหอมแดงทั่วประเทศ โดยเฉพาะจังหวัดศรีสะเกษ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และพะเยา ผลผลิตช่วงฤดูฝน ประมาณ ๑-๒ ตันต่อไร่ ราคา ๒๗-๓๐ บาท/กิโลกรัม สำหรับหอมแดงรุ่น ๒ หรือที่ชาวบ้านเรียกว่าหอมแล้ง ปลูกช่วงเดือนตุลาคม – มกราคม ในฤดูหนาวหอมแดงจะได้รับอากาศหนาว เย็น เหมาะแก่การลงหัว ร่วมกับการดูแลรักษาที่เกษตรกรเอาใจใส่ เรียกว่าเกษตรกรเด่นเหล็กช่วงนี้ขอเว้นงานหลวง (งานสาธารณประโยชน์) มาดูแลหอมแดงกันอย่างเต็มที่ จึงทำให้หอมแดงเด่นเหล็กมีลักษณะ หัวใหญ่ สีแดงสด มีกลิ่นฉุน แกร่งเก็บรักษาไว้ได้นานการปลูกในช่วงนี้จะเป็นการปลูกเพื่อจำหน่ายเป็นหอมบริโภค ผลผลิตจะเก็บได้ช้ากว่าหอมฝน อายุการเก็บเกี่ยวประมาณ ๖๐-๗๐ วัน ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ ๔-๕ ตันต่อไร่ ราคาผลผลิตเป็นไปตามกลไกการตลาด

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑.๑ เกษตรกร

๑) ครัวเรือนและประชากร

ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ มีประชากรทั้งสิ้น ๓,๙๖๔ คน แยกเป็นชาย ๑,๙๖๓ คน หญิง ๒,๐๐๑ คน จำนวนครัวเรือน ๑,๓๙๐ หลัง

ตารางที่ ๘ แสดงจำนวนประชากร อำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรธานี

ที่	ตำบล	ครัวเรือน ทั้งหมด	ครัวเรือน เกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	เด่นเหล็ก	๑,๓๙๐	๙๐๒	๑,๙๖๓	๒,๐๐๑	๓,๙๖๔
รวม		๑,๓๙๐	๙๐๒	๑,๙๖๓	๒,๐๐๑	๓,๙๖๔

ที่มา ๑: สำนักทะเบียนอำเภอ น้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒: สำนักงานเกษตรอำเภอ น้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒) หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ

ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอ น้ำปาด มีครัวเรือนเกษตรกร จำนวน ๘๗๗ ครัวเรือน โดยมีหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๖๕ ปีขึ้นไปมากที่สุด จำนวน ๓๒๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๖๐ รองลงมาอายุระหว่าง ๕๖-๖๕ ปี จำนวน ๒๗๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๑๓ และอายุ ๓๖-๔๕ ปี ขึ้นไป จำนวน ๒๑๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๘๖ ตามลำดับ

ตารางที่ ๙ แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามช่วงอายุ อำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรธานี

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๓๒๑	๓๖.๖๐
๕๖ - ๖๕ ปี	๒๗๓	๓๑.๑๓
๔๖ - ๕๕ ปี	๒๑๘	๒๔.๘๖
๓๖ - ๔๕ ปี	๕๔	๖.๑๖
๒๖ - ๓๕ ปี	๑๐	๑.๑๔
๑๘ - ๒๕ ปี	๑	๐.๑๑
รวม	๘๗๗	๑๐๐

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, พ.ศ. ๒๕๖๘ (ตัดยอดข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๘)

๓) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอ น้ำปาด มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จำนวน ๘๕๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๙๕ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๑๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒.๐

ตารางที่ ๑๐ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุดรธานี

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๘๕๙	๙๗.๙๕
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๑๘	๒.๐๕

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, พ.ศ. ๒๕๖๘ (ตัดยอดข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๘)

๔) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอน้ำปาด ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๗๖๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๕๑ รองลงมาคืออื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๓๒๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๙๙ และเช่า จำนวน ๑๗๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๕๑ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๑ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลเด่นหลัก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๗๖๖	๖๐.๕๑
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๓๒๙	๒๕.๙๙
เช่า	๑๗๑	๑๓.๕๑

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, พ.ศ. ๒๕๖๘ (ตัดยอดข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๘)

หมายเหตุ ๑. ข้อมูลตามที่ตั้งแปลง เฉพาะครัวเรือนที่แจ้งปรับปรุงกิจกรรมการเกษตรในแต่ละปี

๒. เกษตรกรบางส่วนมีการถือครองในทุกลักษณะ

๕) ประเภทเอกสารสิทธิ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

เกษตรกรตำบลเด่นหลัก มีการถือครองที่ดินแบบเอกสารสิทธิประเภทโฉนด จำนวน ๗๕๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๕๖ รองลงมาคือ เอกสารสิทธิอื่นๆ จำนวน ๔๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖.๐๖ เอกสารสิทธิประเภท ส.ป.ก.ทุกประเภท จำนวน ๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๗ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๒ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

ประเภทเอกสารสิทธิ(ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ อื่นๆ	
๗๕๖	๓	๐	๔๙	๗๖๖

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, พ.ศ. ๒๕๖๘ (ตัดยอดข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๘)

๖) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

รายได้ของเกษตรกรอำเภอน้ำปาด ส่วนใหญ่มาจากภาคการเกษตร และมีบางส่วนที่ได้จากนอกภาคการเกษตร รายได้ในภาคการเกษตร เฉลี่ย ๓๘,๘๑๕ บาท/ครัวเรือน/ปี รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย ๖๓,๖๓๐ บาท/ครัวเรือน/ปี

๗) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

ภาวะหนี้สินของเกษตรกรอำเภอน้ำปาด มีหนี้สินในภาคการเกษตรอยู่ในช่วงน้อยกว่า ๖๐,๐๐๐ บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๖๗ รองลงมาอยู่ในช่วง ๑๘๐,๐๐๐-๔๙๙,๙๙๙ บาท คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๖๗ และช่วง ๖๐,๐๐๐ - ๑๗๙,๙๙๙ บาท อีกร้อยละ ๒๖.๖๗

๘) ประเพณีและวัฒนธรรม

(๑) การนับถือศาสนา

ประชาชนในตำบลเด่นหลัก นับถือศาสนาพุทธทั้งหมด โดยมีวัดจำนวน ๔ แห่ง คือวัดลานชุม ตั้งอยู่บ้านท่าโพธิ์ หมู่ ๑ วัดน่าน้ำพาย ตั้งอยู่บ้านน่าน้ำพาย หมู่ ๒ วัดโพธิ์ร้อง ตั้งอยู่บ้านเด่นหลัก หมู่ ๓ วัดต้นม่วง ตั้งอยู่บ้านต้นม่วง หมู่ ๔ และวัดปากห้วยแค ตั้งอยู่บ้านปากห้วยแค หมู่ ๕

(๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด มีภาษาท้องถิ่น คือ ภาษาลาวพวน และมีขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาและยังปฏิบัติอยู่ ดังนี้

๑. งานพญาปาด และเทศกาลหอม กระเทียม จัดในช่วงเดือนมีนาคมของทุกปี
๒. ประเพณีสงกรานต์และพิธีสงฆ์พญาปาด จัดในช่วงเดือนเมษายนของทุกปี
๓. ทำบุญเทศกาลเข้าพรรษา และทอดกฐินประจำปี
๔. ประเพณีบุญข้าวจี จัดในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ของทุกปี
๕. ประเพณีลอยกระทง จัดในช่วงเดือน พฤศจิกายนของทุกปี

๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร

๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ มีกลุ่มสถาบันเกษตรกร และกลุ่มอาชีพการเกษตร ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการหลายกลุ่ม ดังนี้

ตารางที่ ๑๓ รายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน

ที่	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม/ เจ้าของกิจการ	ชื่อผลิตภัณฑ์	สถานที่ตั้ง		
				เลขที่	หมู่ที่	ตำบล
๑	กลุ่มทอผ้าบ้านท่าโพธิ์	นางลำบอง หลวงมั่ง	ผ้าถุงลายน้ำไหล/ผ้าถุงลายประยุกต์/ผ้าถุงมัดหมี่พันจัก/ผ้าขาวม้า/ผ้าล่อลายธรรมดา/ผ้าถุงลายชั้นธรรมดา/ผ้าล่อลายช้าง/ถุงย่าม/ผ้าล่อลายไทย/ผ้าคลุมไหล่/ผ้าไหมย้อมสีธรรมชาติ/ผ้าถุงลายน้ำไหล ๕ ยอด/ผ้าจกลายน้ำไหลยอดสนเดี่ยว/ผ้าล่อจกประยุกต์	๙๖/๒	๑	เด่นเหล็ก
๒	กลุ่มทำขนมบ้านท่า	นางยุพิน พรหมจวง	ขนมดอกจอก/กล้วยฉาบหวาน/กล้วยฉาบเค็ม	๘๓/๔	๑	เด่นเหล็ก

ที่	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม/ เจ้าของกิจการ	ชื่อผลิตภัณฑ์	สถานที่ตั้ง		
				เลขที่	หมู่ที่	ตำบล
๓	กลุ่มแปรรูปอาหาร หมูสวรรค์แหนม-หมู หยอง	นางยุพิน พรหมจวง	แหนม/หมูหยอง	๘๓/๔	๑	เด่นเหล็ก
๔	กลุ่มผลิตภัณฑ์จากผ้า บ้านท่าโพธิ์	นายจักรพันธ์ จวง ตุ่น	ผลิตภัณฑ์จากผ้า	๙๗/๔	๑	เด่นเหล็ก
๕	กลุ่มหอมแดงบ้านนา น้ำพาย	นางบุญเลิศ ทองมา แก้ว	หอมแดง	๓๗/๑	๒	เด่นเหล็ก
๖	กลุ่มหอมแดง ม.๓ บ้านเด่นเหล็ก	นางพะยอม ขันดีต่อ	หอมแดง	๑๑๐	๓	เด่นเหล็ก
๗	กลุ่มไม้กวาดดอก หญ้า บ้านเด่นเหล็ก	นางพะยอม ขันดีต่อ	ไม้กวาดดอก หญ้า	๓๙	๓	เด่นเหล็ก
๘	กลุ่มทำกล้วยฉาบ บ้านเด่นเหล็ก	นางเสมอ หิตมูล	กล้วยฉาบ	๑๑๑	๓	เด่นเหล็ก
๙	กลุ่มทำไม้กวาด ทางมะพร้าวบ้านเด่น เหล็ก	นางธิติมา ผากิม	ไม้กวาด ทางมะพร้าว	๓๙	๓	เด่นเหล็ก
๑๐	กลุ่มทำกระติบข้าว	นายกอง หิตมูล	กระติบข้าว	๑๒๐	๓	เด่นเหล็ก
๑๑	กลุ่มทำดอกไม้จันทร์ บ้านเด่นเหล็ก	นางธิติมา ผากิม	ดอกไม้จันทร์	๓๙	๓	เด่นเหล็ก
๑๒	สุราชาวกลั่นบ้านเด่น เหล็ก	นางเคียน ผากิม	สุรากลั่นชุมชน	๕๙/๒	๓	เด่นเหล็ก
๑๓	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน นวดแผนไทยบ้าน ปากห้วยแค	นางนลินทิพย์ ประ ทิพย์แสน	น้ำมันเหลือง สมุนไพร/น้ำมัน หอมระเหย สมุนไพร/ครีม นวดผสมสมุนไพร สูตรข้าวกล้อง	๑๘๖/๑	๕	เด่นเหล็ก
๑๔	กลุ่มทำแคบหมูไ้มัน บ้านแก่งปลาจ้อย	นางทองแถม แก้ว ประยูร	แคบหมูไ้มัน	๕	๖	เด่นเหล็ก

ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๑๔ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

ลำดับ	ชื่อ	ที่ตั้ง	จำนวนสมาชิก	ชื่อประธานกลุ่ม
๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงไก่คุณภาพดี บ้านท่าโพธิ์	๖๘ หมู่ ๑ ต.เด่นเหล็ก อ.น้ำปาด จ.อุตรดิตถ์ โทรศัพท์ ๐๙๕๖๖๖๒๕๗	๒๘	นางพวัน เสาวภา
๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด ม.๖ แก่งปลาจ้อย	๓๔ หมู่ ๖ ต.เด่นเหล็ก อ.น้ำปาด จ.อุตรดิตถ์ โทรศัพท์	๕๗	นาย อนุวัต โนราช
๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มหอมแดงบ้านนาพาย	๓๗/๑ หมู่ ๒ ต.เด่นเหล็ก อ.น้ำปาด จ.อุตรดิตถ์ โทรศัพท์ ๐๙๕๖๔๘๒๙๑	๔๐	นาง บุญเลิศ ทองมาแก้ว
๔	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านท่าโพธิ์	๙๖/๑ หมู่ ๑ ต.เด่นเหล็ก อ.น้ำปาด จ.อุตรดิตถ์ โทรศัพท์ ๐๕๕๔๘๐๐๗๒	๑๘	นาง ลำบอง หลวงมั่ง
๕	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงวัวพันธุ์ผสม	๘๓/๔ หมู่ ๑ ต.เด่นเหล็ก อ.น้ำปาด จ.อุตรดิตถ์ โทรศัพท์ ๐๘๔๘๒๒๗๖๘๔	๒๘	นาง ยุพิน พรหมจาง
๖	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพวิสาหกิจชุมชนบ้านเด่นเหล็ก	๑๑๐ หมู่ ๓ ต.เด่นเหล็ก อ.น้ำปาด จ.อุตรดิตถ์ โทรศัพท์ ๐๙๗๙๗๔๒๙๒๖	๒๖	นาง พยอม ชันดีต่อ
๗	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงสุกรขุน ม.๓ ต.เด่นเหล็ก	๑๐๓ หมู่ ๓ ต.เด่นเหล็ก อ.น้ำปาด จ.อุตรดิตถ์ โทรศัพท์ ๐๖๑๒๖๘๕๘๒๐	๒๐	นาง ภาวิณี ธรรมมาศรี
๘	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแคบหมูไร้มันบ้านแก่งปลาจ้อย	๕ หมู่ ๖ ต.เด่นเหล็ก อ.น้ำปาด จ.อุตรดิตถ์ โทรศัพท์ ๐๘๗๘๔๖๑๘๕๓	๑๗	นาง ทองแถม แก้วประยูร
๙	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรเมล็ดพันธุ์พืช บ.ท่าโพธิ์ ม.๑	๘๖/๓ หมู่ ๑ ต.เด่นเหล็ก อ.น้ำปาด จ.อุตรดิตถ์ โทรศัพท์ ๐๘๔๘๒๒๙๐๒๐	๒๐	นาย สายฟ้า พองดา
๑๐	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์และของที่ระลึก	๒๖/๖ หมู่ ๓ ต.เด่นเหล็ก อ.น้ำปาด จ.อุตรดิตถ์ โทรศัพท์ ๐๘๗๙๒๗๕๐๓๐	๑๔	นาง พรรณिता วงษ์พิมพ์

ลำดับ	ชื่อ	ที่ตั้ง	จำนวนสมาชิก	ชื่อประธานกลุ่ม
๑๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงไก่ชน	๑๐๘/๔ หมู่ ๓ ต.เด่นเหล็ก อ.น้ำปาด จ.อุตรดิตถ์ โทรศัพท์	๑๕	นาย ชนนัท ธรรมมาศรี
๑๒	วิสาหกิจชุมชนสุรากลั่นชุมชน	๑๐๘/๔ หมู่ ๓ ต.เด่นเหล็ก อ.น้ำปาด จ.อุตรดิตถ์ โทรศัพท์ ๐๘๗๙๖๐๘๑๙๐	๑๔	นาย ชนนัท ธรรมมาศรี

ที่มา: ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๘

ตารางที่ ๑๕ ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อกลุ่ม	หมู่ที่	ตำบล	จำนวนสมาชิก	ประธาน
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแม่บ้านเกษตรกรบ้านท่าโพธิ์	๑	เด่นเหล็ก	๑๐	นาง ลำยอง หลวงมั่ง

ที่มา: งานส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๑๖ ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

ลำดับ	ชื่อกลุ่ม	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล	สมาชิก	ประธาน
๑	ท่าโพธิ์	-	๑	เด่นเหล็ก	๑๐	-
๒	เด่นเหล็ก	๑๕๓/๑	๓	เด่นเหล็ก	๑๐๒	นายสุทัศน์ ไชยภา
๓	ต้นม่วง	๔๙/๑	๔	เด่นเหล็ก	๕๔	นายประนอม พูลาวิน
	ปากห้วยแค	๒๑๘	๕	เด่นเหล็ก	๓๐	นางอัญญา ยอดแก้ว

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุตรดิตถ์, พ.ศ. ๒๕๖๘

๒) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตารางที่ ๑๗ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร

หมู่บ้าน	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศคปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุ สัตว์	ปฏินูป	
ท่าโพธิ์	-	-	-	-	-	-	-	-	-
น่าน้ำพาย	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เด่นเหล็ก	-	-	-	-	๑	-	-	-	-
ต้นม่วง	-	-	๑	-	-	-	-	-	๑
ปากห้วยแค	-	-	-	-	-	-	-	-	-
แก่งปลาจ้อย	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	-	-	๑	-	๑	-	-	-	๑

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด, พ.ศ.๒๕๖๘

(๓) อาสาสมัครเกษตร

ตารางที่ ๑๘ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
ท่าโพธิ์	-	-	-	๑	๑	๑	-	-	-
น่าน้ำพาย	-	-	-	๑	๑	๑	-	-	-
เด่นเหล็ก	-	-	-	๑	๑	๑	-	-	-
ต้นม่วง	-	-	-	๑	๑	๑	-	-	๑
ปากห้วยแค	-	-	-	๑	๑	๑	-	-	-
แก่งปลาจ้อย	-	-	-	๑	๑	๑	-	-	-
รวม	-	-	-	๘	๘	๘	-	-	๑

หมายเหตุ : อาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลอาสาสมัครเกษตร (อกษ.) และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.), พ.ศ. ๒๕๖๙

(๔) ประชาชนชาวบ้าน

ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน จำนวน ๑ คน

ตารางที่ ๑๙ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน

หมู่บ้าน	จำนวน (ราย)	องค์ความรู้ด้าน
ต้นม่วง	๑	จักสาน
รวม	๑	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๙

(๑) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ศูนย์เครือข่าย เพียง ๑ แห่ง ตั้งอยู่บ้านห้วยเนียม หมู่ที่ ๕ ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ และเกษตรผสมผสาน

ตารางที่ ๒๐ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอน้ำปาด

ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภทศูนย์	ที่อยู่	ชื่อเกษตรกร	เบอร์โทรศัพท์
๑	กลุ่มทำไม้กวาดจากดอกหญ้า บ้านเด่นเหล็ก	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลิตผลด้านการเกษตร	หมู่ที่ ๓ ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์	นางรุ่งฤดี สังขะโต	๐๙๘๔๖๔๑๓๑๒
๒	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน บ้านต้นม่วง	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	หมู่ที่ ๔ ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์	นางสาวประภัสรา มีหอม	๐๙๗-๒๕๗๓๙๙๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๗

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๓ กลุ่ม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่

ที่	หมู่บ้าน	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)
๑	เด่นเหล็ก	แปลงใหญ่หอมแดง หมู่ ๓ ตำบลเด่นเหล็ก	หอมแดง	๓๕	๓๐๐
๒	เด่นเหล็ก	แปลงใหญ่หอมแดง หมู่ ๓ ตำบลเด่นเหล็ก	หอมแดง	๓๖	๓๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๙

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ
สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้า ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

[/] น้ำฝน [] ชลประทาน [] บ่อน้ำบาดาล [/] แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

๑) เขตความเหมาะสม

ตารางที่ ๒๒ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามชั้นความเหมาะสม อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรธานี

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ไร่)				
	เหมาะสมสูง (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมเล็กน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
เด่นเหล็ก	-	๔,๐๑๓.๐๓	๕๓๕.๐๓	๕๔๔.๒๙	๕,๐๙๒.๓๕

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๘

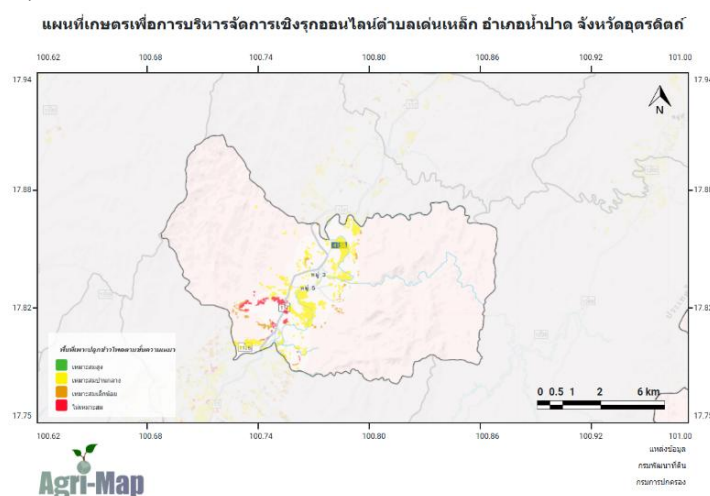
๒) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ตำบลเด่นเหล็ก มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๕,๐๙๒.๓๕ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่เหมาะสมปานกลาง(S๒) จำนวน ๔,๐๑๓.๐๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๘ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๕๓๕.๐๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๕๑ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๕๔๔.๒๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๖๙

ตารางที่ ๒๓ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรธานี

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
เด่นเหล็ก	๓๔๗	๒,๖๖๖	๒,๖๔๘	๒,๖๔๘	๑

ที่มา : Farmer Analytic System of Thailand, พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๑๐ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามชั้นความเหมาะสม อำเภอน้ำปาด

(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ฤดูกาลปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของตำบลเด่นเหล็ก แบ่งเป็น ๒ รุ่น รุ่นที่ ๑ ฤดูฝน เริ่มปลูกในเดือน มิถุนายน-กรกฎาคม เก็บเกี่ยวเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน รุ่นที่ ๒ ฤดูแล้งเริ่มปลูกเดือนธันวาคม-มกราคม เก็บเกี่ยวเดือนมีนาคม-เมษายน ฤดูแล้งปลูกในพื้นที่นาใกล้แหล่งน้ำ และพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำเพียงพอ เกษตรกรบางส่วนมีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ให้กับหน่วยงานภาคเอกชน

- **พันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์** เกษตรกรนิยมใช้ส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ลูกผสมปิด เช่น CP ๘๘๘, แปซิฟิก ๓๓๙, ดีคาร์ล ๙๙๗, NKS๗๓๒๘ เป็นต้น ใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ ๓-๕ กิโลกรัมต่อไร่

- **การเตรียมดิน** เกษตรกรตำบลเด่นเหล็ก จะเตรียมดินโดยการไถ ๑ ครั้ง ไถพรวน ๑ ครั้ง ไถยกร่อง แล้วพ่นด้วยสารกำจัดวัชพืช ๑ ครั้ง ก่อนปลูก

- **การปลูก** เกษตรกรนิยมปลูกโดยใช้เครื่องหยอดเมล็ดข้าวโพดติดรถไถเดินตาม ใช้ระยะปลูก ประมาณ ๗๕x๒๐ เซนติเมตร และให้น้ำตามร่อง

- **การดูแลรักษาและการกำจัดวัชพืช** ส่วนใหญ่ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช จำนวน ๒-๔ ครั้ง ใส่ปุ๋ย ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ ร่องกันหลุมพร้อมหยอดเมล็ด ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ และ ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑๐-๒๐ กิโลกรัมต่อไร่ ครั้งที่ ๒ ปุ๋ยแต่งหน้า ใส่ก่อนข้าวโพดออกดอกหัวหรืออายุประมาณ ๔๐-๖๐ วัน ใช้ปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ อัตราไร่ละ ๒๐-๓๐ กิโลกรัม และฉีดพ่นฮอร์โมนและธาตุอาหารเสริมทางใบ ๑-๒ ครั้ง

- **การเก็บเกี่ยว** เกษตรกรนิยมจ้างรถเก็บเกี่ยวพร้อมขนส่งผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ไปจำหน่ายยังลานรับซื้อ ผลผลิตเฉลี่ยในการเพาะปลูกรุ่น ๑ ประมาณ ๑,๐๐๐ กก./ไร่ ส่วนรุ่น ๒ (ฤดูแล้ง) เกษตรกรที่เพาะปลูกเพื่อจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ให้บริษัทเอกชน จะใช้แรงงานคนในการเก็บเกี่ยวใส่กระสอบ แล้วนำไปตากแห้งเพื่อลดความชื้น รอจำหน่ายตามเวลาที่นัดหมายกับบริษัท

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลบ้านฝาย มีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์รุ่นที่ ๑ ฤดูกาลปลูกเริ่มตั้งแต่เดือน พฤษภาคมถึงเดือนกรกฎาคม ปลูกสูงสุดในเดือนมิถุนายน การเก็บเกี่ยวระหว่างกันยายนถึงเดือนธันวาคม เก็บเกี่ยวสูงสุดในเดือนตุลาคม และรุ่นที่ ๒ ปลูกหลังฤดูทำนาช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงมกราคม ปลูกสูงสุดในเดือนธันวาคม เก็บเกี่ยวตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม เก็บเกี่ยวสูงสุด เดือนเมษายน โดยมีปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในตำบลบ้านฝาย อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรธานี ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวโพดฝน					←△→				←▽→			
ข้าวโพดแล้ง	←→		←▽→								←△→	

สัญลักษณ์

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←▽→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๑๑ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรธานี
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลเด่นหลัก ตั้งอยู่นอกเขตชลประทานทุกตำบล อาศัยน้ำฝนเป็นหลักเพื่อทำการเกษตร บางส่วนมีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรเป็นของตนเอง ได้แก่ สระน้ำ บ่อน้ำ บ่อบาดาล ส่วนมากมีต้นทุนการผลิต ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ประมาณ ๕,๐๐๐ - ๕,๙๐๐ บาทต่อไร่

ตารางที่ ๒๔ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ต่อไร่ ปี ๒๕๖๘ ตำบลเด่นหลัก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

รายการ	ต้นทุนต่อไร่ (บาท)
ค่าไถตะ ๑ ครั้ง	๓๕๐
ค่าไถแปร ๑ ครั้ง	๒๐๐
เมล็ดพันธุ์	๗๖๐
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๕๐๐
ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๘-๘	๔๕๐
ปุ๋ยเคมีสูตร ๒๕-๑๐-๑๐	๑,๒๐๐
ปุ๋ยเคมีสูตร ๔๖-๐-๐	๔๕๐
สารเคมีกำจัดวัชพืช	๒๕๐
สารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช	๖๕๐
ค่าเก็บเกี่ยว	๑,๐๐๐
ค่าขนส่ง	๑๐๐
รวม	๕,๙๑๐

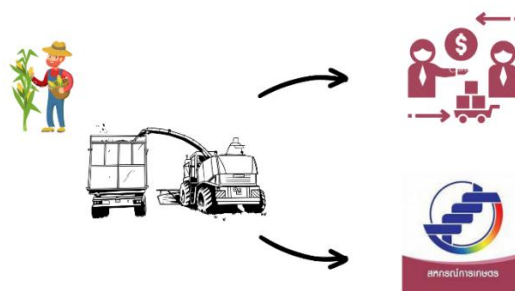
ปริมาณผลผลิตเฉลี่ย ๑,๐๐๐ กก./ไร่
 ราคารับซื้อ ๖.๕๐ บาท/กก. (ที่ความชื้น๒๕-๓๐%)
 เป็นเงิน ๖,๕๐๐ บาท/ไร่
 ต้นทุน ๕,๙๑๐ บาท /ไร่
 กำไร ๕๙๐ บาท/ไร่

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๗

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(๑) วิธีการตลาด

เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตสด จำหน่ายให้กับลานรับซื้อ และสหกรณ์การเกษตรในพื้นที่

ภาพที่ ๑๒ แสดงวิธีการตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์
 (ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด, พ.ศ. ๒๕๖๗)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอป่าตอง มีแหล่งรับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๗ แห่ง ตั้งอยู่ ตำบลแสนตอ จำนวน ๒ แห่ง ตำบลบ้านฝาย จำนวน ๑ แห่ง ตำบลเด่นเหล็ก จำนวน ๑ แห่ง ตำบลน้ำไคร้ จำนวน ๑ แห่ง และตำบลท่าแฝก จำนวน ๒ แห่ง

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๒๕ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	ตำบลเด่นเหล็ก เป็นพื้นที่เกษตรอาศัยน้ำฝน ๑๐๐%	มีลานรับซื้อในชุมชนและจุดคัดเกรดเบื้องต้น	ขนส่งไปลานรับซื้อ
	ปัญหา Pain point	๑.ภัยพิบัติ (อุทกภัย) ๒. การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช ๓. ต้นทุนการผลิตสูง ๔. ราคาผลผลิตไม่แน่นอน	พื้นที่เพาะปลูกอยู่ห่างไกลและลาดชัน ทำให้ค่าขนส่งสูง	ระยะทางในการขนส่งสู่ตลาดปลายทางไกลกระทบต่อความสด
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ใช้แอปพยากรณ์อากาศที่แม่นยำเพื่อวางแผนการใส่ปุ๋ย	ใช้ Mapping เทคโนโลยีวางแผนเส้นทางเก็บเกี่ยวเพื่อลดค่าเชื้อเพลิง	พัฒนาระบบ Traceability (QR Code Gi) ระบุพิกัดแปลงปลูกบนบรรจุภัณฑ์
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ	มีพ่อค้าคนกลางเป็นผู้รวบรวม	กลุ่ม Young Smart Farmer เริ่มเข้ามาทำตลาดออนไลน์ (D๒C)
	ปัญหา Pain point	ขาดแคลนแรงงานคนรุ่นใหม่ในการดูแลแปลงที่ต้องใช้แรงงานหนัก	เกษตรกรสูงวัยขาดอำนาจต่อรองราคา มักขึ้นกับพ่อค้าคนกลางที่เข้ามารับซื้อ	ส่งเสริมให้เกษตรกรรุ่นใหม่เห็นความสำคัญของการทำการเกษตร
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกล เช่น โดรนเพื่อทุ่นแรงผู้สูงอายุ	ใช้แอปพลิเคชันข้อมูลราคากลาง เพื่อสร้างความโปร่งใสในการรับซื้อ	สร้าง Content Marketing ผ่าน TikTok/FB โดยเน้น Storytelling ของคนในพื้นที่
มิติสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	ต้นทุนการผลิตสูง	ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน	รวมกลุ่มการจำหน่าย ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมให้เกษตรกรทำการตลาด

	ปัญหา Pain point	ผลผลิตกระจุกตัวในช่วงเดือน ส.ค. - ก.ย. ทำให้ราคาตกต่ำ	ขาดเทคโนโลยีการเก็บรักษาทำให้สินค้าเน่าง่าย	รายได้สุทธิต่อไร่ยังผันผวนตามตลาดกลาง ไม่สอดคล้องกับต้นทุนที่สูงขึ้น
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ใช้เทคโนโลยีและผลิตเมล็ดพันธุ์เอง	ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มผลิต พันธุ์ เมล็ดพันธุ์ ใช้งาน	เกษตรกรมีรายได้ต่อการผลิตเพิ่มขึ้น

บทที่ ๓

บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ

ตารางที่ ๒๖ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการ เพิ่มประสิทธิภาพโดยการลดต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า
๓. แนวทางการพัฒนา	การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตรด้วยการลดต้นทุนการผลิต
๔. หลักการและเหตุผล	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย ผลิตมากกว่าร้อยละ ๙๐ นำไปผลิตเป็นอาหารสัตว์ ทำรายได้ให้กับประเทศปีละหลายพันล้านบาท พื้นที่เพาะปลูกทั่วประเทศ ๗.๑๙๕ ล้านไร่ ผลผลิตรวม ๔.๗๘ ล้านตัน ผลผลิตเฉลี่ย ๖๖๙ กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิต ๖.๑๖ บาทต่อกิโลกรัม ปัญหาการผลิตที่สำคัญ คือ ผลผลิตอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง ราคาผลผลิตไม่มีเสถียรภาพ ขาดแคลนแรงงานเก็บเกี่ยว ผลผลิตออกสู่ตลาดกระจุกตัวและมีความชื้นสูงทำให้ราคาคงต่ำ ประกอบกับการผลิตอาศัยน้ำฝนเป็นหลักทำให้ต้องเสี่ยงกับภัยธรรมชาติเป็นประจำ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเพื่อให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นและต้นทุนการผลิตต่อหน่วยลดลง ซึ่งเป็นวิธีที่เกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและขยายผลต่อไปได้
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	(๑) เกษตรกรสามารถใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อลดต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (๒) สนับสนุนการผลิตของเกษตรกรที่เป็นการผลิตสีเขียว (Green economy) ไม่มีของเสีย (Zero waste) เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นผลผลิตที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และเป็นผลดีต่อสุขภาพทั้งเกษตรกรและผู้บริโภค
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนในระบบ Smart Traceability จำนวน Young Smart Farmer ที่ผ่านการอบรม Content Marketing และจำนวนช่องทางจำหน่ายออนไลน์ (FB/TikTok) ที่เปิดใหม่หรือปรับปรุง
๗. พื้นที่เป้าหมาย	ตำบลแสนตอ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรธานี
๘. กิจกรรมหลัก	โครงการจะใช้โมเดล "คนรุ่นใหม่ขับเคลื่อน คนรุ่นเดิมผลิต" โดยใช้เทคโนโลยี
(๑) จัดทำระบบทวนสอบ	๑. จัดทำฐานข้อมูลพิกัดแปลงปลูกรายแปลง เชื่อมโยงข้อมูลเกษตรกรและใบรับรอง GAP เข้ากับระบบ QR Code
(๒) การตลาดดิจิทัล	๒. ออกแบบและจัดทำป้าย QR Code ที่ระบุข้อมูลเกษตรกรและกระบวนการผลิต เก็บเกี่ยว ๓. เปลี่ยนจาก Passive Selling (รอพ่อค้า) เป็น Active Selling (หาผู้บริโภค) ด้วยการจัดอบรม YSF/ทายาทเกษตรกร ในพื้นที่ให้เป็นนักการตลาดชุมชน อบรมการสร้าง Content บน TikTok และ Facebook จำนวน ๓๐ - ๕๐ คน

หัวข้อ	รายละเอียด
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด , องค์การบริหารส่วนตำบล
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	กุมภาพันธ์ – กันยายน ๒๕๗๐ (เน้นช่วงก่อนและระหว่างฤดูกาลเก็บเกี่ยว)
๑๑. งบประมาณ	๑๕๐,๐๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายได้รับการถ่ายทอดและมีความรู้ ความเข้าใจในการผลิต ๒ เกษตรกรสามารถใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อลดต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ๓. ได้เกษตรกรรุ่นใหม่และทายาทผ่านการอบรมทักษะการสร้าง Content และการตลาดออนไลน์จำนวน ๓๐-๕๐ ราย ๔. มีเพจ Facebook หรือ ช่อง TikTok ประจำสวนที่เปิดใช้งานได้จริงและมีการเคลื่อนไหว
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๒๐ เมื่อเทียบกับการขายแบบเดิม เกิดความร่วมมือระหว่างคนสองวัยในครัวเรือน ช่วยลดปัญหาการทิ้งร้างพื้นที่เกษตรและปัญหาแรงงานสูงวัยในระยะยาว

๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

ตารางที่ ๒๗ แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

โครงการ (Project)	ปัจจัยนำเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
โครงการ เพิ่ม ประสิทธิภาพโดย การลดต้นทุนการ ผลิตข้าวโพดเลี้ยง สัตว์	เกษตรกรผู้ปลูก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ วิทยากรนักวิชาการ	อบรมทักษะการผลิต และการตรวจวิเคราะห์ ดิน	เกษตรกรสามารถลด การใช้ปุ๋ยในการลด ต้นทุนการผลิต	เกษตรกรมีผลผลิตและ รายได้เพิ่ม	เพื่อให้เกษตรกรลด ต้นทุนการผลิต เพิ่ม คุณภาพและลดการใช้ สารเคมีให้มีความรู้ ความสามารถในการ ประกอบอาชีพด้าน การเกษตร	งบพัฒนา จังหวัด	๒๕๗๐
					รายได้สุทธิครัวเรือน เกษตรกรเพิ่มขึ้น		

บรรณานุกรม

- กรมชลประทาน. (๒๕๖๙). ระบบฐานข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์: โครงการชลประทานอุตรดิตถ์
- กรมพัฒนาที่ดิน. (๒๕๖๙). ข้อมูลกลุ่มชุดดินและสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์. กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาที่ดิน.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (๒๕๖๙). ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. (๒๕๖๙). ข้อมูลปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ จังหวัดอุตรดิตถ์. กรุงเทพฯ: กรมอุตุนิยมวิทยา.
- ที่ว่าการอำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์. (๒๕๖๙). ข้อมูลเขตการปกครองและข้อมูลพื้นฐานอำเภอน้ำปาด. อุตรดิตถ์: ที่ว่าการอำเภอน้ำปาด.
- ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC). การใช้ประโยชน์ที่ดินของอำเภอน้ำปาด [ออนไลน์]. ๒๕๖๘. แหล่งที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th> [๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘]
- ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC). ทรัพยากรดินของอำเภอน้ำปาด [ออนไลน์]. ๒๕๖๘. แหล่งที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th> [๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘]
- ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC). ทรัพยากรน้ำของอำเภอน้ำปาด [ออนไลน์]. ๒๕๖๘. แหล่งที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th> [๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘]
- ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC). พื้นที่ป่าไม้อำเภอน้ำปาด [ออนไลน์]. ๒๕๖๘. แหล่งที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th> [๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘]
- ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC). พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม (ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์) [ออนไลน์]. ๒๕๖๘. แหล่งที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th> [๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘]
- สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด. (๒๕๖๙). ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์. อุตรดิตถ์: สำนักงานเกษตรอำเภอน้ำปาด.
- สำนักงานประมงจังหวัดอุตรดิตถ์. (๒๕๖๙). ข้อมูลด้านประมง อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์. อุตรดิตถ์: สำนักงานประมงจังหวัดอุตรดิตถ์.
- สำนักงานปศุสัตว์อำเภอน้ำปาด. (๒๕๖๙). ข้อมูลด้านปศุสัตว์ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์. อุตรดิตถ์: สำนักงานปศุสัตว์อำเภอน้ำปาด.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอน้ำปาด. (๒๕๖๙). ข้อมูลผลิตภัณฑ์ OTOP อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์. อุตรดิตถ์: สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอน้ำปาด.
- สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุตรดิตถ์. (๒๕๖๙). ข้อมูลกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์. อุตรดิตถ์: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุตรดิตถ์.
- สำนักทะเบียนอำเภอน้ำปาด. (๒๕๖๙). ข้อมูลจำนวนครัวเรือนและประชากร อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์. อุตรดิตถ์: สำนักทะเบียนอำเภอน้ำปาด.